

N:o 132.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 maj 1908.
— — — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af dels Kungl. Maj:ts propositioner angående lönereglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m. samt angående visst villkor beträffande löne- och pensionsregleringen för lärarpersonalen vid småskolor m. m., dels ock en med föranledande af förstnämnda proposition väckt motion.

Till Konungen.

Genom en till Riksdagen aflåten proposition, n:o 25, af den 31 december 1907 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att ej mindre medgifva:

dels vidtagande af sådana ändringar i fråga om aflöningsförhållandena för de i § 2 af kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900 omnämnda lärare, att sådan lärare skall i årlig begynnelselönen åtnjuta minst femhundra kronor samt tre ålderstillägg å femtio kronor hvarterda, det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års oförvitlig tjänstgöring efter undergången stadgad

pröfning, att utgå från och med början af kalenderåret närmast efter det, hvarunder det femte, tionde eller femtonde tjänståret gått till ända;

dels att, om hinder eller svårighet möter för skoldistrikt att förse sådan lärare med tjänlig, i skolan eller nära denna belägen bostad jämte nödig vedbrand, skoldistriktet skall lämna honom i ersättning för nämnda förmåner minst etthundra kronor för år;

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om statsbidrag till aflönande af vissa lärare, följande bestämmelser må blifva gällande:

1. Till aflönande af lärare, som, efter att hafva i stadgad ordning vid vederbörligt seminarium eller, enligt § 6 i kungörelsen angående löne-tillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 5 juni 1885, inför folkskoleinspektör undergått pröfning för anställning vid småskola, vid mindre folkskola eller vid folkskola i egenskap af biträdande lärare, blifvit behörigen antagen till lärare vid någon af förenämnda skolor och som i årlig lön åtnjuta, utom föreskrifna förmåner af husrum och vedbrand eller stadgad ersättning därför, minst femhundra kronor, samt till aflönande af hvarje annan till dylik befattning behörigen antagen lärare, som i årlig lön erhåller, förutom nämnda naturaförmåner eller ersättning därför, minst fyrahundrafemtio kronor, äger skoldistriktet att af statsmedel bekomma ett årligt bidrag i förra fallet af trehundrafemtio kronor trettio öre och i senare fallet af trehundra kronor, dock under de i § 2 mom. 1 af kungörelsen angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900, sådant detta mom. lyder i kungörelsen den 10 juni 1904, angifna villkor.

2. Därest vid någon af de i punkt 1 omförmälda skolor anställd lärare, som undergått sådan pröfning, hvarom i samma punkt nämnts, oförvitligt tjänstgjort under sammanlagdt fem tjänstår och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst femhundrafemtio kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skoldistriktet erhålla statsbidrag med trehundra sex kronor sextiosju öre.

3. Har sådan lärare, hvarom i punkt 2 är nämnt, oförvitligt tjänstgjort under sammanlagdt tio tjänstår, och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst sexhundra kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skoldistriktet att erhålla statsbidrag med fyrahundra kronor.

4. Om sådan lärare, hvarom i punkter 2 och 3 sägs, oförvitligt tjänstgjort under tillhoppa femton tjänstår och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst sexhundrafemtio kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skol-

distriktet att erhålla statsbidrag med fyrahundratrettio-tre kronor trettio-tre öre;

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om aflönande af vikarie för vissa lärare under tjänstledighet på grund af sjukdom, följande bestämmelser må blifva gällande:

Då biträdande lärare vid folkskola eller lärare vid mindre folkskola eller småskola, till hvilkens aflönande bidrag af statsmedel utgår, på grund af sjukdom åtnjuta tjänstledighet och vid småskoleseminarium examinerad eller, enligt § 6 i kungörelsen angående lönetillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 5 juni 1885, af folkskoleinspektör pröfvad vikarie är förordnad under oafbrutet minst en månad af den fastställda årliga undervisningstiden, skall vikarien för den tid, hvarunder hans förordnande varar, åtnjuta arfvode efter minst fyrahundra femtio kronor för åtta månaders undervisningstid eller femtio sex kronor tjugufem öre för läsmånad, hvarje månad beräknad till trettio dagar, och i öfrigt samma förmåner som vikarie för ordinarie eller extra ordinarie lärare vid folkskola.

Har i fall, som här omförmäles, oexaminerad vikarie förordnats, skall denne åtnjuta arfvode efter minst fyrahundra kronor för åtta månaders undervisningstid eller femtio kronor för läsmånad och i öfrigt enahanda förmåner, som nyss är sagdt;

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om aflönande af vikarie för vissa lärare vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskoleseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom, må blifva gällande enahanda bestämmelser, som ofvan föreslagits i fråga om vikarier för biträdande lärare vid folkskola eller lärare vid mindre folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom;

dels ock sådan förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, att beloppet af helt understöd utgör 450 kronor för år;

att det årliga understödsbelopp, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880, uppnått en lefnadsålder af minst 55 år samt tjänstgjort minst 20 år, och för hvilken summan af lefnads- och tjänstår uppgår till minst 80, utgör 300 kronor;

att, om lärare eller lärarinna af vederbörande skolråd eller folkskoleinspektör anses på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande, oförevallad anledning icke vidare vara fullt lämplig att sköta sin tjänst, äro, efter uppnådda 25 tjänstår, lärare, som fyllt 50 år, och lärarinna, som fyllt 45 år, berättigade att, då han eller hon om

understöd gör ansökning, efter afgång från tjänsten bekomma afkortadt årligt understöd till följande belopp:

a) lärarinna,		
som fyllt 45 år	205 kronor
» » 46 »	220 »
» » 47 »	240 »
» » 48 »	255 »
» » 49 »	275 »
b) lärare eller lärarinna,		
som fyllt 50 år	300 kronor
» » 51 »	325 »
» » 52 »	350 »
» » 53 »	380 »
» » 54 »	415 »

att det afkortade årliga understöd, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880 samt, efter uppnådd lefnadsålder af minst 55 år och tjänstgöringstid af minst 20 år, af förutnämnda skäl icke vidare anses fullt lämplig att sköta sin tjänst, utgör, om summan af lefnads- och tjänstår uppgår till

75 år	205 kronor
76 »	220 »
77 »	240 »
78 »	255 »
79 »	275 »

samt att det årliga understöd, till hvilket den lärare eller lärarinna är berättigad, som ej upphunnit det för erhållande af helt eller afkortadt understöd bestämda antalet lefnads- och tjänstår, men, sedan han eller hon tjänstgjort minst 15 år, genom obotlig sjukdom blifvit urständsat att vidare sköta sin tjänst, utgör 205 kronor;

än äfven öka

dels det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 1,200,000 kronor, eller från 8,150,000 kronor till 9,350,000 kronor;

dels det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med 21,000 kronor, eller från 125,000 kronor till 146,000 kronor;

dels ock det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande med 6,000 kronor, eller från 20,000 kronor till 26,000 kronor.

Därefter har Eders Kungl. Maj:t genom nådig proposition, n:o 179, af den 3 april 1908 föreslagit Riksdagen att medgifva

att den enligt nådiga propositionen den 31 december 1907 föreslagna förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, måtte utgå endast under villkor, att skoldistrikt såsom bidrag till bestridande af anstaltens utgifter erlägger en årlig afgift af aderton kronor för hvarje i § 1 af det för anstalten nu gällande reglemente den 22 juni 1892 omfördäld lärare, för hvilken skoldistriktet för samma år utbekommer lönetillskott af allmänna medel, med undantag allenast för vikarie vid ordinarie folkskollärartjänst, med skyldighet för vederbörande lärare att å sin lön vidkännas ett årligt afdrag af sju kronor.

Beträffande den förstnämnda af dessa båda propositioner har den icke blifvit i oförändradt skick af Riksdagen bifallen. De af Riksdagen gjorda förändringarna, hvilka föranledts af framställning af enskilda motionärer, afse dels storleken af ålderstilläggen dels ock beloppet af den aflöning, som skall tillkomma s. k. oexaminerad småskollärlarinna.

De statsfinansiella hänsyn, som bestämt Eders Kungl. Maj:t att icke föreslå högre belopp för hvarje ålderstillägg än 50 kronor beaktar Riksdagen till fullo. Riksdagen finner sig också af sådana grunder förhindrad att biträda de ofvan nämnda motionärernas förslag i denna del, som afser ålderstilläggets bestämmande till 75 kronor för hvarje gång. Emellertid håller Riksdagen före, att de kraf, som kommit till synes i motionen på denna punkt, böra i någon mån vinna tillmötesgående. En äfven ringa ökning af de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna ålderstilläggen lär ej heller sakna betydelse för lärare. Med afseende å dessa förhållanden har Riksdagen trott sig böra stanna vid ett belopp af 60 kronor för hvarje ålderstillägg. Den ökning i statens kostnader som kommer att förorsakas genom en sådan förändring af propositionen kan beräknas till omkring 90,000 kronor om året.

Beträffande s. k. oexaminerade småskollärlarinnor, d. v. s. sådana som icke i stadgad ordning vid vederbörligt seminarium eller enligt § 6 i kungörelsen den 5 juni 1885 inför folkskoleinspektör undergått pröfning för anställning vid småskola, vid mindre folkskola eller vid folkskola i egenskap af biträdande lärare, föreslås i propositionen att såsom villkor för erhållande af statsbidrag till deras aflönande skall föreskrifvas förutom förmånen af bostad och vedbrand eller stadgad ersättning därför en aflöning af minst 450 kronor. I ofvan berörda motion föreslås en ökning af sistnämnda belopp till 550 kronor.

Riksdagen finner det icke vara motiveradt, att dessa lärarinnor med

lägre kompetens men med lätt tillfälle att, där de besitta erforderliga kunskaper och duglighet, skaffa sig full kompetens, i aflöningshänseende fullständigt likställas med i vanlig ordning examinerade lärarinnor. Däremot synes det Riksdagen rimligt, att det belopp, som bestämmes såsom grundlön för de examinerade lärarinnorna, nämligen 500 kronor, i regel jämväl tillerkännes de oexaminerade. Riksdagen anser dock, att denna förmån bör tillkomma allenast sådana oexaminerade lärarinnor, som blifvit antagna till befattning som lärarinna före den 1 januari 1908.

Därest oexaminerad lärarinna, som icke antagits före sistnämnda dag, tillfälligtvis bestrider befattning och därtill befinnes duglig samt omständigheterna äro sådana, att examinerad lärarinna icke kunnat erhållas, anser Riksdagen emellertid skäligt, att kommunen kommer i åtnjutande af statsbidrag, som i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag bör utgå med 300 kronor.

Riksdagens beslut angående de oexaminerade lärarinnornas aflöning betingar en ökning i statsutgifterna af omkring 14,500 kronor utöfver Kungl. Maj:ts förslag. De af Riksdagen i öfrigt vidtagna ändringarna i Eders Kungl. Maj:ts förslag, hvilka ändringar hänföra sig till beloppen af statsbidragen, äro naturliga följder af de ofvan omförmälda jämkningarna i propositionen.

I öfrigt har Riksdagen icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande propositioner.

Riksdagen får alltså för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva, att Riksdagen ej mindre medgifvit:

dels vidtagande af sådana ändringar i fråga om aflöningsförhållandena för de i § 2 af kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900 omnämnda lärare, att sådan lärare skall i årlig begynnelselönen åtnjuta minst 500 kronor samt tre ålderstillägg å 60 kronor hvarterda, det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års oförvitlig tjänstgöring efter undergången stadgad pröfning, att utgå från och med början af kalenderåret närmast efter det, hvarunder det femte, tionde eller femtonde tjänståret gått till ända;

dels att, om hinder eller svårighet möter för skoldistrikt att förse sådan lärare med tjänlig, i skolan eller nära denna belägen bostad jämte nödig vedbrand, skoldistrikt skall lämna honom i ersättning för nämnda förmåner minst 100 kronor för år;

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om statsbidrag till aflönande af vissa lärare, följande bestämmelser må blifva gällande:

1. Till aflönande af lärare, som, efter att hafva i stadgad ordning

vid vederbörligt seminarium eller, enligt § 6 i kungörelsen angående löne-tillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 5 juni 1885, inför folkskoleinspektör undergått pröfning för anställning vid småskola, vid mindre folkskola eller vid folkskola i egen-skap af biträdande lärare, blifvit behörigen antagen till lärare vid någon af förenämnda skolor, och som i årlig lön åtnjuter, utom föreskrifna förmåner af husrum och vedbrand eller stadgad ersättning därför, minst 500 kronor, samt till aflönande af hvarje annan till dylik befattning före den 1 januari 1908 behörigen antagen lärare, som i årlig lön erhåller, förutom nämnda naturaförmåner eller ersättning därför, minst 500 kronor, äger skoldistriktet att af statsmedel bekomma ett årligt bidrag af 333 kronor 33 öre, dock under de i § 2 mom. 1 af kungörelsen angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900, sådant detta mom. lyder i kungörelsen den 10 juni 1904, angifna villkor.

2. Därest vid någon af de i punkt 1 onförmälda skolor anställd lärare, som undergått sådan pröfning, hvarom i samma punkt nämnts, oförvitligt tjänstgjort under sammanlagdt fem tjänstår och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst 560 kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skoldistriktet erhålla statsbidrag med 373 kronor 33 öre.

3. Har sådan lärare, hvarom i punkt 2 är nämndt, oförvitligt tjänstgjort under sammanlagdt tio tjänstår, och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst 620 kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skoldistriktet att erhålla statsbidrag med 413 kronor 33 öre.

4. Om sådan lärare, hvarom i punkter 2 och 3 sägs, oförvitligt tjänstgjort under tillhoppa femton tjänstår och lönen till honom således utgår för åtta månaders undervisning med minst 680 kronor jämte de i lag bestämda naturaförmåner eller ersättning därför, äger skoldistriktet att erhålla statsbidrag med 453 kronor 33 öre,

dels att, utan hinder af bestämmelsen i föregående moment om statsbidrag endast för sådan oexaminerad lärare, som blifvit anställd före den 1 januari 1908, statsbidrag med 300 kronor för år räknadt må utbe-kommas i det fall, att sådan lärartjänst, som omförmäles i föregående mo-ment, punkt 1, vid förfall för tjänstinnehafvaren eller vid inträffad ledighet måst tillfälligtvis uppehållas af lärare, som icke aflagt sådan pröfning, som i samma punkt omnämnes, såvida folkskoleinspektören vitsordar, att veder-börligen examinerad lärare ej kunnat erhållas, att den antagne befunnits duglig och att i årlig lön utgått utom föreskrifna förmåner af husrum och vedbrand eller stadgad ersättning därför, minst 450 kronor,

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om aflönande af vikarie för vissa lärare under tjänstledighet på grund af sjukdom, följande bestämmelser må blifva gällande:

Då biträdande lärare vid folkskola eller lärare vid mindre folkskola eller småskola, till hvilken aflönande bidrag af statsmedel utgår, på grund af sjukdom åtnjuter tjänstledighet och vid småskoleseminarium examinerad eller, enligt § 6 i kungörelsen angående lönetillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 5 juni 1885, af folkskoleinspektör pröfvad vikarie är förordnad under oafbrutet minst en månad af den fastställda årliga undervisningstiden, skall vikarien för den tid, hvarunder hans förordnande varar, åtnjuta arfvode efter minst fyrahundrafemtio kronor för åtta månaders undervisningstid eller femtiosex kronor tjugufem öre för läsmånad, hvarje månad beräknad till trettio dagar, och i öfrigt samma förmåner som vikarie för ordinarie eller extra ordinarie lärare vid folkskola.

Har i fall, som här omförmäles, oexaminerad vikarie förordnats, skall denne åtnjuta arfvode efter minst fyrahundra kronor för åtta månaders undervisningstid eller femtio kronor för läsmånad och i öfrigt enahanda förmåner, som nyss är sagdt;

dels att, med ändring af nu stadgade grunder i fråga om aflönande af vikarie för vissa lärare vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskoleseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom, må blifva gällande enahanda bestämmelser, som ofvan föreslagits i fråga om vikarier för biträdande lärare vid folkskola eller lärare vid mindre folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom;

dels ock sådan förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, att beloppet af helt understöd utgör 450 kronor för år;

att det årliga understödsbelopp, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880, uppnått en lefnadsålder af minst 55 år samt tjänstgjort minst 20 år, och för hvilken summan af lefnads- och tjänstår uppgår till minst 80, utgör 300 kronor;

att, om lärare eller lärarinna af vederbörande skolråd eller folkskoleinspektör anses på grund af försvagad hälsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande, oförvålad anledning icke vidare vara fullt lämplig att sköta sin tjänst, äro, efter uppnådda 25 tjänstår, lärare, som fyllt 50 år, och lärarinna, som fyllt 45 år, berättigade att, då han eller hon om understöd gör ansökning, efter afgång från tjänsten bekomma afkortadt årligt understöd till följande belopp:

a) lärarinna,		
som fyllt 45 år	205	kronor
» » 46 »	220	»
» » 47 »	240	»
» » 48 »	255	»
» » 49 »	275	»
b) lärare eller lärarinna,		
som fyllt 50 år	300	kronor
» » 51 »	325	»
» » 52 »	350	»
» » 53 »	380	»
» » 54 »	415	»

att det afkortade årliga understöd, hvilket tillkommer lärare eller lärarinna, som blifvit i tjänst anställd före den 1 januari 1880 samt, efter uppnådd lefnadsålder af minst 55 år och tjänstgöringstid af minst 20 år, af förutnämnda skäl icke vidare anses fullt lämplig att sköta sin tjänst, utgör, om summan af lefnads- och tjänstår uppgår till

75 år	205	kronor
76 »	220	»
77 »	240	»
78 »	255	»
79 »	275	»

att det årliga understöd, till hvilket den lärare eller lärarinna är berättigad, som ej upphunnit det för erhållande af helt eller afkortadt understöd bestämda antalet lefnads- och tjänstår, men, sedan han eller hon tjänstgjort minst 15 år, genom obotlig sjukdom blifvit urståndsatt att vidare sköta sin tjänst, utgör 205 kronor; samt

att den sålunda medgifna förhöjning af de understödsbelopp, hvilka efter utgången af år 1908 beviljas från småskollärares m. fl. ålderdoms-understödsanstalt, må utgå endast under villkor att skoldistrikt såsom bidrag till bestridande af anstaltens utgifter erlägger en årlig afgift af aderton kronor för hvarje i § 1 af det för anstalten nu gällande reglemente den 22 juni 1892 omförmäld lärare, för hvilken skoldistriktet för samma år utbekommer lönetillskott af allmänna medel, med undantag allenast för vikarie vid ordinarie folkskollärartjänst, med skyldighet för vederbörande lärare att å sin lön vidkännas ett årligt afdrag af sju kronor; än äfven öka

dels det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med 1,306,000 kronor, eller från 8,150,000 kronor till 9,456,000 kronor;

dels det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med 21,000 kronor, eller från 125,000 kronor till 146,000 kronor;

dels ock det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: Bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor vid seminarier för småskollärares och småskollärarynnors bildande med 6,000 kronor, eller från 20,000 kronor till 26,000 kronor.

Stockholm den 20 maj 1908.

Med undersätlig vörndnad.
